

Helgeland Skogselskap

Saksbehandler, innvalgstelefon

Elisabeth Nesheim-Hauge, 75531606

Tillatelse til utsetting av utenlandske treslag - Helgeland Skogselskap - 139/1 - Brønnøy

Vi viser til søknad av 08.04.2021 og befaringsrapport 22.06.2021 om tillatelse til utsetting av utenlandske treslag til skogbruksformål.

Vedtak

Helgeland Skogselskap gis med dette tillatelse til utsetting av 150 lutzgran til skogproduksjon på eiendom 139/1 i Brønnøy kommune, på område avmerket på kart vedlagt søknad. Tillatelsen er gitt med hjemmel i forskrift om utsetting av utenlandske treslag til skogbruksformål, jf. naturmangfoldloven § 30.

Vilkår for dispensasjonen:

- Søker plikter å begrense spredning av lutzgran fra utsettingsområdet. Spredning innen egen eiendom må fjernes av søker. Ved spredning til andre eiendommer må søker om mulig innhente grunneiers samtykke og deretter fjerne spredningen. Hvis eier av annen eiendom ikke tillater fjerning, må spredningen meldes til Statsforvalteren.
- Ved en eventuell overdragelse av eiendom må ny grunneier informeres om tillatelsen og vilkårene som er satt.
- Det skal ikke settes igjen trær (frøtrær) for naturlig foryngelse når bestandet hogges¹.
- Virksomheten/søker skal ha internkontroll. Internkontroll er ordninger som sikrer at søker og eventuelt ansatte har kunnskap om reglene i forskriften, og rutiner som sikrer at forskrift og vilkår blir overholdt. Internkontroll skal vises til ansvarlig myndighet ved forespørsel².

Statsforvalteren kan kontrollere at tiltaket er utført etter forutsetningene i tillatelsen³.

Tiltaket er allerede utført og dispensasjonen er gitt i form av etter-godkjenning. Tidsfrist for gjennomføring er derfor ikke angitt.

¹ Jf. forskrift om utsetting av utenlandske treslag § 8

² Jf. forskrift om utsetting av utenlandske treslag § 10

³ Jf. forskrift om utsetting av utenlandske treslag § 11

Klagerett

Avgjørelsen kan påklages til Miljødirektoratet. Klagefristen er tre uker etter at dette vedtak er mottatt. Eventuell klage sendes gjennom Statsforvalteren i Nordland.

Bakgrunn

Etter en forvaltningskontroll i skogbruket kom det frem at det har blitt feilført flere utplantinger av utenlandske treslag i Brønnøy og Sømna kommune i 2015 og 2016. Det viste seg at det ble plantet ut utenlandske treslag til skogbruksformål uten at det var søkt om tillatelse fra Statsforvalteren i forkant. Statsforvalteren fikk i 2020 oppklaring fra Brønnøy kommune hvilke utplantinger som har blitt feilført. Helgeland Skogselskap var en av grunneierne dette gjaldt. Helgeland Skogselskap ble gjort oppmerksom på forholdet og samtidig gitt muligheten til å søke om tillatelse til utplantingen i etterkant. I juni 2021 var Statsforvalteren på befaring på området sammen med skogbrukssjef fra Brønnøy kommune og Helgeland Skogselskap. Under befaringen ble det også gjort et estimat på hvor mange av plantene som står igjen i dag.

Helgeland Skogselskap v/Bjørn Borgan har i søknad av 08.04.2021 søkt om tillatelse til utsetting av lutzgran til skogbruksproduksjon i etterkant av utplanting. Formålet med utsettingen er beskrevet som leplanting til produksjon av norsk gran. Det er søkt om å sette ut til sammen 400 lutzgran på ca. 3 daa fordelt på to omtrent like store felt på eiendom 139/1 i Brønnøy kommune. Søknaden gjelder planting i tidligere plantefelt der det i 2013 ble utført vindfallhogst. Søker har vurdert at utsettingen vil ha liten eller ingen påvirkning på eksisterende arter og økosystem i utsettingsområdet på grunn av at det er et tidligere plantefelt. Det er oppgitt at Helgeland Skogselskap har tilsynspersoner på eiendommen som rapporterer og gjennomfører tiltak for å hindre spredning.

Begrunnelse

Forskrift om utsetting av utenlandske treslag til skogbruksformål skal hindre at planting av utenlandske treslag påvirker mangfoldet i naturen negativt. Statsforvalteren har derfor vurdert mulige naturverdier i selve plantefeltene, og om man kan forvente spredning av lutzgran som kan gi uheldige følger for spesielle naturverdier (viktige naturtyper, verneområder eller forekomst av rødlistearter) i områdene rundt plantefeltene.

Generelt om spredningsrisiko for lutzgran

Lutzgran er en krysning mellom sitkagran og kvitgran som naturlig forekommer i Canada og Alaska og har evne til å formere seg med frø i Norge. I Artsdatabanken sin risikovurdering fra 2018 har lutzgran blitt vurdert til svært høy økologisk risiko (SE). Begrunnelsen er at treslaget har både stort invasjonspotensiale og stor økologisk effekt. Artsdatabanken skriver i sitt faktaark at lutzgran tåler godt skygge og er tilpasset klimaet i Norge. Økologisk sett er den lik sitkagran, men tåler bedre kalde vintre. Lutzgran kan også krysse seg med sitkagran. I Artsdatabanken sin risikovurdering fra 2018 har artene blitt vurdert under ett.

Rapporten *Fremmede arter, spredningsveier og økologisk risiko*⁴ viser at fremmede arter som er forhåndsutvalgt som produksjonsarter har generelt stor sjanse for å etablere og spre seg. Dette gjelder også bartrær, hvor disse er valgt ut nettopp fordi de er hardføre og vil kunne vokse godt i det norske klimaet. Det er gjennomført et begrenset antall undersøkelser om spredning av utenlandske bartrær i Norge. Undersøkelsene som er gjort viser at etableringspotensialet varierer mellom

---

⁴ Hendrichsen D., Åström J., Forsgren E., Skarpaas O. 2015. Fremmede arter, spredningsveier og økologisk risiko. NINA Rapport 1091.

naturtyper^{5,6,7}. Naturtyper som er åpne og/eller kulturpåvirket, slik som hei, ur, myr og noen typer skog, har høyest potensiale for etablering av utenlandske bartrær. Studier gjort på langdistansespredning av fremmede treslag viser maksimal spredningslengde fra 1 km⁸ til 1,7 km ved vindhastighet på 10 m/s og 3,5 km ved 20 m/s⁷. Hovedtyngden av foryngelsen skjer nær morbestandet, med jevnt avtagende foryngelse ved økende avstand fra plantefeltet. Undersøkelser av kortdistansespredning gjort i Nordland viser at sitka-/lutzgran kan ha en kortdistansespredning opp til omtrent 250 meter på Vestvågøy⁵, Helgelandskysten⁹ og Hadsel kommune⁶. Spredningsdistansen varierer med topografi, klima og etableringspotensialet til nærliggende naturtyper. Det er også vist at foryngelse fra plantefelt med sitkagran generelt sett avtar fra sør til nord i Norge^{7,8}. Dette er et tema som må studeres nærmere før en kan vite i hvilken grad foryngelsen avtar, og hvordan den varierer i forskjellige klimatiske soner. I fremtiden forventes det at klimaet i Nordland blir mer og mer lik Vestlandets klima, noe som vil kunne øke dagens nivå av foryngelse.

Kartlagte verdier

Berggrunnen på eiendommen består hovedsakelig av kalkfattig grunn (diodritt), men har også noe innslag av kalkrik grunn (marmor). De omsøkte feltene ligger på kalkfattig grunn. På bakgrunn av dette, samt at feltet er et tidligere plantefelt, antar vi at det ikke er betydelige naturverdier i selve plantefeltet.

Det er registrert to nøkkelbiotoper basert på miljøregistrering i skog (MiS) innen 500 meter fra de omsøkte plantefeltene (Figur 1). Registreringene gjelder rikbarkstrær og gamle trær i lågurtskog med eldre lauvskogsuksesjon. Da lokalitetene ligger bak åsrygger i forhold til de omsøkte feltene, og det faktum at lutzgran ikke etablerer seg i lauvskoger med rik og tett bakkevegetasjon, ser vi ikke at utplantingen vil påvirke lokalitetene negativt.

Det er ikke registrert andre naturverdier som er sårbare for spredning av lutzgran i områder der det er potensiale for kortdistanse- eller langdistansespredning.

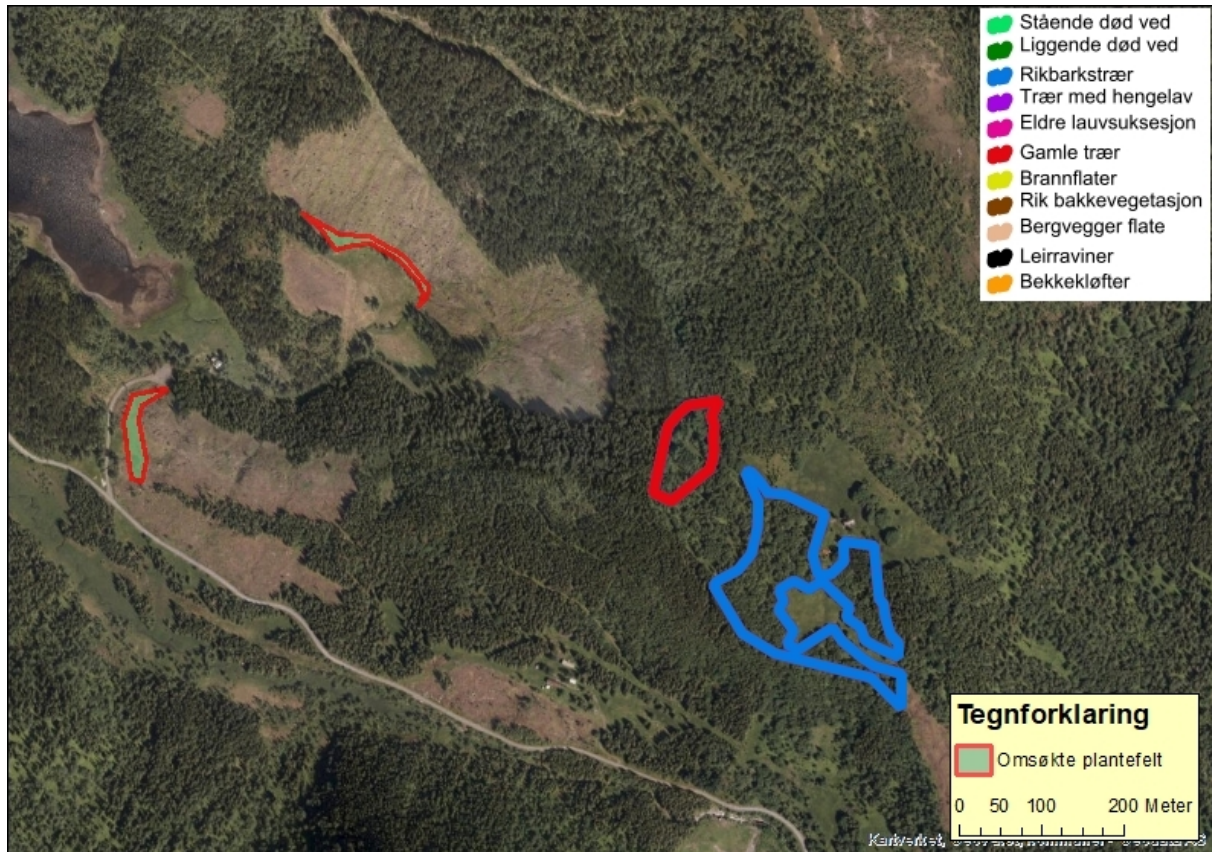
⁵ Kyrkjeide, M.O., Often, A., Olsen, S.L., Myklebost, H.E., Hagelin, J., Ruano, M., Frivoll, V. & De Stefano, M. 2017. Kartlegging av kortdistansespredning av fremmede bartrær Nord-Norge. NINA Rapport 1427.

⁶ Olsen, S., L., Stabbetorp, O., Skarpaas, O., Often, A., Gajda, H. 2016. Kartlegging av spredning av fremmede bartrær: med fokus på vrifuru (*Pinus contorta*) og lutzgran (*Picea x lutzii*). NINA Rapport 1231.

⁷ H. Sandvik 2012. Kunnskapsstatus for spredning og effekter av fremmede bartrær på biologisk mangfold. DN-utredning 8-2012.

⁸ Nygaard, P.H. & Øyen, B.-H. 2017. Spread of the Introduced Sitka Spruce (*Picea sitchensis*) in Coastal Norway Forests 2017, 8, 24

⁹ Olsen, S.L., Kyrkjeide, M.O., Myklebost, H.E., Jackson, C. & Gastinger, M.-M. 2019. Kartlegging av kortdistansespredning av fremmede bartrær: Helgelandskysten. NINA Rapport 1728. Norsk institutt for naturforskning.

Figur 1 Oversikt over de omsøkte plantefeltene, samt MiS med beskrivelse av livsmiljø (tegnforklaring i hvit boks).

Befaring 2021

Det ble i sammenheng med søknaden utført befaring på eiendommen. Her ble det gjort et estimat på hvor mange trær som står igjen i de to plantefeltene. Dette ble gjort ved å legge ut et antall prøveflater i terrenget langs transektlinjer. Hver prøveflate var på 50 m² og ble lagt ut med en avstand av 30 skritt. Det omsøkte plantefeltet i sør ble estimert å ha 60 planter lutzgran/daa. Plantefeltet i nord ble estimert å ha 14,3 planter lutzgran/daa. Størrelsen på de to plantefeltene er oppgitt til et samlet areal av 3 daa og dette virker å stemme ved enkel kontrollmåling utført i Nordlandsatlas. De to plantefeltene er omtrent jevnstore og i estimatet er det valgt å benytte en størrelse av 1,5 daa for hvert av feltene. Feltene er vanskelig å avgrense nøyaktig da de er plantet ut i to ujevne buer. Tilsvarende blir det vanskelig å gi et eksakt mål på størrelse og både estimert arealflate og planteantall må derfor anses som et grovt anslag. Samlet gir dette et estimat på totalt 112 planter i de to feltene. Ettersom estimatet er såpass grovt, har vi valgt å runde dette opp til 150 planter.

Annen kunnskap om området

De omsøkte plantefeltene ligger i en dal, noe som gjør at langdistansespredning i retningene sør, øst og nord vil være svært begrenset. Eiendommen er for det meste tett plantet med plantefelt. De åpne områdene på eiendommen er hogstfelt der skog sannsynligvis skal gjenplantes. Den tette planting på eiendommen gjør at de omsøkte feltene er omringet av andre plantefelt slik at spredningen, særlig kortdistansespredning, fra feltene vil være begrenset så lenge de omkringliggende, eldre plantefeltene blir stående.

De omkringliggende eiendommene består av en del plantefelt og landbruk. Plantefeltene består av hovedsakelig av norsk gran. Noen av eiendommene består av tett til åpen lauvskog på fattig berggrunn. I lauvskoger med fattig berggrunn er det større sjans for etablering av lutzgran, særlig i de mer åpne områdene. En kan dermed ikke utelukke spredning til disse område. Ved en tillatelse vil det være særlig viktig å kontrollere disse områdene for spredning av lutzgran.

Samlet vurdering

Det antas å ikke være betydelige naturverdier i plantefeltet. Det er ikke registrert viktige naturtyper, arter eller andre naturverdier i området som er sårbare for spredning av lutzgran, både på grunn av deres beliggenhet og på grunn av naturtypenes tette bunnevegetasjon. Langdistansespredning vil være begrenset på grunn av plantefeltens beliggenhet. Kortdistansespredning vil også være svært begrenset da eiendommen, samt omkringliggende eiendommer, har mange plantefelt. Statsforvalteren mener at samfunnsinteressene overveier de mulige negative konsekvensene utplantingen kan medføre. For å være føre-var, og for å hindre eventuelle negative virkninger på naturen, er det satt en del vilkår for tillatelsen. Forutsatt at vilkårene følges mener vi at tiltaket kun gir ubetydelig negativ effekt på naturmangfoldet, og vår samlede vurdering er derfor at utplantingen kan tillates.

Negative virkninger av utenlandske treslag kan i noen tilfeller først komme til syne etter mange år som viltvoksende. Forskriften om utsetting av utenlandske treslag til skogbruksformål krever at den som er ansvarlig for utsettingen skal opptre aktsomt, og handle dersom det utenlandske treslaget spres utenfor plantefeltet¹⁰. Det er tiltakshaver som må dekke kostnadene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet¹¹. Dette omfatter tilsyn og fjerning av trær som eventuelt sprer seg ut fra feltet. Naturmangfoldloven krever også miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder¹². Dette innebærer at plantingene må gjennomføres på en slik måte at naturen rundt ikke skades unødvendig.

Lovgrunnlaget

Utsetting av utenlandske treslag krever tillatelse fra ansvarlig myndighet. Tillatelse kan ikke gis hvis det er grunn til å anta at utsettingen vil medføre vesentlige uheldige følger for det biologiske mangfold¹³.

Forskrift om utsetting av utenlandske treslag til skogbruksformål ble fastsatt ved kgl.res. av 25.5.2012 med hjemmel i naturmangfoldloven. Miljødirektoratet er ansvarlig myndighet etter forskriften, men Statsforvalteren har fått delegert myndighet til å behandle søknader og gi tillatelser. Vi skal også vurdere søknadene etter prinsipper i naturmangfoldloven¹⁴.

Med hilsen

Mia Marthinus Husdal (e.f.)
underdirektør

Elisabeth Nesheim-Hauge
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

---

¹⁰ Forskrift om utsetting av utenlandske treslag § 8-10

¹¹ Naturmangfoldloven § 11

¹² Naturmangfoldloven § 12

¹³ Naturmangfoldloven § 30

¹⁴ Naturmangfoldloven §§ 8-12

Kopi til:
Brønnøy kommune Rådhuset 8905 Brønnøysund